

Sammenstilling av innspill fra skolene i Nærøysund kommune

Hva er hovedutfordringer i skolene i Nærøysund i dag

- Hovedutfordring er baseskole og satsningsområde må være ny skole. Nødløsning kan være vegger.
- Tilgang på rom (spesialrom, grupperom)
- Arbeidsplass til ansatte – bedre plass og utstyr (pult, hyller)
- For få rom, manglende grupperom, ingen mulighet til å skjerme enkeltelever som fører til mye støy mellom klassene. Elevene blir slitne og det skaper ekstra utfordringer til elever med andre utfordringer, f.eks konsentrasjonsutfordringer.
- Det er for lite plass og for lite tilrettelagte rom for å kunne legge til rette for variert undervisning for de ulike gruppene. Vi er avhengige av rom for å kunne få til å være fleksible ift gruppestørrelse og ift elevers individuelle behov. Vi opplever at flere har dårlig begrepsforståelse og for lavt aktivt ordforråd.
- Hovedutfordringen i skolen i dag er skolebygg. Altså rommangel, for lite areal per person og base-løsning. For å imøtekomme disse må det satses på nytt skolebygg eller omorganisering av trinn. Helst nytt skolebygg, slik som det er på Kolvereid skole 😊
- Fysiske forhold som storskolen på Rørvik med baseareal, støy, dårlig ventilasjon, små elevgarderober og for få arbeidsrom for ansatte. Mangel på møterom og få muligheter for skjerming.
- Ingen rom til ADL-trening, for eksempel kjøkken. Dette er benyttet alle dager i uken i timeplanen fast.
- Voksenteitet – flere lærere/assistenter
- Lite tid til å ta på seg noe «ekstra»
- Kompensasjon for å være med på utviklingsarbeid og prosjekter
- Lite innbydende uteområde/lagt opp til få aktiviteter for barn
- Mindre tid blir brukt på opplæring. Handler om at det er så mange utfordringer mtp. adferd som egentlig er et foreldreansvar.
- Skolen/barnehagen må satse mer på foreldresamarbeid. Foreldreveiledning. Det har vært en negativ trend de siste årene. Det er stort fokus på tilpasset opplæring. Må være en balansegang mellom det å få det tilpasset og føle seg som en del av en gruppe.
- Manglende plan for utfordringer i skolehverdagen. (eks. årshjul, felles forståelse for regler, uteområdet).
- Vi må være gode forbilder for ungene på skolen. Hva er de voksnes ansvar?
- Lærerne har for mange undervisningstimer i uka. Det skulle maks ha vært 4 undervisningstimer PR dag, pga at vi da hadde hatt tid til å ta oss mer av enkeltelever, mer tid til tilrettelegging, forberedelse og etterarbeid. Samt tid til dialog og planlegging med assistentene og resten av teamet.
- Lærernes rolle er økta i omfang, vi er både helsearbeider, sykepleiere, psykologer, terapeuter, meglere. Få noen som kan bistå foresatte i veiledningen.
- Større grad av elever med store adferdsutfordringer
- Utviklingen har ført til at elevene har fått «lov» til å bestemme mere, noe som fører til at flere nekter å innrette seg, og krever mer spesialservice.
- Vi har og for lite konkretiseringsmaterialer, formingsmateriell.
- Vi opplever at barna har behov for egne separate soner for skole og SFO. Det må satses på flere rom.
- Barn med utfordrende atferd. Trenger et stødig team i rundt disse elevene. Godt samarbeid mellom alle ledd. Viktig med støtteapparat til foreldre og foresatte som ønsker hjelp og tilrettelegging, pmto, familievernkontoret og lignende.

- Mange barn med skilte foreldre, de trenger samtalepartnere, andre enn kontaktlærer. Dette har elever fra 1. trinn bruk for
 - Spes.ped ressurser blir ofte flyttet på, mye mangelfull oppfølging av enkeltelever.
 - For lang ventetid på ulike instanser som PPT og BUP
 - Høyt sykefravær/langtidssykemeldinger
 - Ufaglært arbeidskraft med tanke på vikarer
 - Rom/plassmangel og tilgang på (kompetente) voksne begrenser i stor grad elevenes rett til tilpasset opplæring.
- Et bedre uteområde med flere lekeapparat som også kan bruke spå fritiden som lekeplass
 - Bygningsmessige utfordringer; trangt, dårlige garderobeforhold, manglende grupperom og spesialrom.
 - Vi har en skole med et skrikende behov for renovering.
 - Bedre arbeidsforhold for ansatte
 - Ny gymsal med utstyr
- Mange krav til å mestre, uten at barna er i stand til å takle kravene. Gir utslag for barna.
 - Har behov for annen kompetanse enn pedagoger.
 - Lave barnetall
 - Flere familieproblemer (ustabilitet i heimen, fraflytting)
 - Ungene har ikke opplevd (god nok) grensesetting.
 - For mange unger som «faller utenfor», flere unger som har vanskelig atferd, som er umotivert
 - For mange unger med for dårlige grunnleggende ferdigheter
 - Foreldrerolle i endring. «De profesjonelle andre» har ansvaret.
 - Opplever at stadig flere barn ikke «fungerer» sosialt (utrygg i lek, blir ekskludert, har en ekskluderende atferd, har et for dårlig utvikla språk). Kritisk spørsmål tilbake: Er det flere unger som ikke «fungerer», eller har vi en smalere definisjon i dag enn før?
 - Stadig flere tilfeller av skolevegning (elever med svært høyt fravær)
- For mange som faller utenfor faglig og sosialt
 - Flere og flere unger/elever som har utfordring med adferd, spesielt mot vold. Spesielt fra innvandrerbarn i barnehager.
 - Skolevegning blant flere elever som er lite på skolen
 - Foreldresamarbeid med unger som utfordrer oss
- Store forskjeller i samfunnet, mange barn vokser opp i lavinntektsfamilier
 - Lavt utdanningsnivå blant befolkningen påvirker interessen for skoleprestasjoner. Vi greier i liten grad å motvirke sosiale forskjeller med de tiltakene vi gjør i barnehage og skole.
 - Liten kunnskap hos ansatte i oppvekst og familie om det helhetlige bildet knyttet til utfordringene, og hvilke tiltak som hjelper.
 - Liten grad av systematikk i arbeidet med prioriterte mål, og kunnskap om hva som hjelper i forhold til ulike utfordringer, er lav hos de som arbeider med barn- og unge.

- Grunnleggende ferdigheter i språk, sosiale ferdigheter, lesing, skriving og regning er variable hos barn i barnehage og skole. Vanskelig å forankre prioriteringer av disse beskyttelsesfaktorene hos de ansatte – fordi vi må velge bort noe. Vi må også forankre disse prioriteringene hos foresatte.
 - Vi greier i liten grad å veilede foresatte som opplever utfordringer i forhold til oppdragerrollen, og vi har for få tiltak å sette inn.
 - Vi har for mange familier som ikke er integrert i sitt bomiljø, og kontakten mellom foreldregrupper og barn kan være lav. Spesielt utfordrende er det med arbeidsinnvandrere og flyktninger. Få tiltak som inkluderer mange. Ingen bedriftsidrett og få uformelle møteplasser.
 - Internt har vi delvis liten tillit til andre fagområder enn vårt eget. Det er forsøkt å etablere faste samarbeidsstrukturer, men de har vært i bruk i for kort tid.
 - Vi skal satse på alt fordi vi ikke tør å velge bort noe – dette må endres, med tydelig bestillinger.
-
- Elever med sammensatte utfordringer og utfordrende atferd skaper utfordringer for læringsmiljøet.
 - Andre faggrupper må inn i skolen – mer ekspertise – rett kompetanse på rett sted
 - Det er god grunnbemanning på skolen og det er positivt at det er satt inn vernepleiere, miljøterapeuter men det er viktig at deres kompetanse brukes riktig og at disse ikke hovedsakelig blir brukt som assistenter i klassene.
 - Elever som trenger det får hjelp for seint
 - Det prøves ut tiltak på skolen for lenge før andre instanser kobles inn der det er behov
 - Hjelp til familier som er ressurssvake – gi familier veiledning og råd om hvordan være gode foreldre
 - Mindre grensesetting i heimen, mye spilletid, manglende kontroll og fokus hos foreldre – dette påvirker elevenes atferd i skolen.
 - Lærere må håndtere mange ting som gjør at det blir mindre tid til faglærerjobben
 - Læringsmiljøet er ikke optimalt på enkelte trinn på grunn av utfordrende adferd hos elever
-
- Lite folk og stadige innsparinger. Elevene får ikke det de har krav på.
 - Det bør være flere yrkesgrupper inn i skoleverket, uten at det går på bekostning av lærertetthet.
 - Det blir flere og flere oppgaver pålagt lærere og barne- og ungdomsarbeidere, samtidig som det ikke blir tatt bort noe. Kvaliteten på det vi gjør blir dårligere.
 - Ønske om fastvikarer.
 - Manglende overordnet plan og system for innføring, gjennomføring og oppfølging når det kommer til digitale og tekniske plattformer.
 - Elevene er mer utfordrende.
 - Vi føler at det er en tendens at foreldrene har gått mer fra det å samarbeide og bakke opp skolen til å senke forventninger og krav. Elevene skal ikke utfordres. De skal ikke møte motstand, men må få slippe. Det sys puter under armene.

- Generell holdning har blitt at skolen kommer i andre rekke, alt annet av fritidsaktiviteter går foran.
 - Det er svært viktig at vi får mulighet og tid til å snakke med lederne våre om hvordan ståa er, slik at vi kan sette inn tiltak der det er behov. Det er faktisk vi på golvet som har førstehåndskjennskap til hvordan elevene og undervisningen er.
-
- Vi har fått en elevgruppe med endret atferd. Mindre voksenkontakt, mindre struktur. Mye tid i skolehverdagen må brukes til annet enn læring.
 - Kommunen må satse på et system slik som Levende Vågen i Kristiansund/Ribo i Saltdal der enkeltelever blir fanget opp tidligere og får alternativt skoleopplegg utenfor skolen.
 - Veldig mye teknisk fokus på grunnskolepoeng og testing i skolen. Mye tid brukes på den digitale skjermen og app'er som skal brukes og som ikke fungerer.
 - Pedagoger bruker mye tid på byråkrati, dokumentasjon og møtetid uten struktur. Derav færre gode læringsøkter.
 - Flere barn og unge bruker mer og mer tid på skjerm, ofte alene, på barnerommet. Mindre sosialt og mindre deltakelse i lokalt idretts- og kulturliv. Samtidig øker andelen unge uføre i Nærøysund.
-
- Økonomi er den største utfordringen.
 - Skolen har for lite ressurser/ må ha større budsjett for vikar/ egne stillinger for fastvikar. En ting er ressursene vi har på papiret, en annen ting er ressursene vi har i praksis. Tolærer og assistent/ miljøarbeider/ barne- og ungdomsarbeider blir spara inn, eller omdisponert til andre klasser/ grupper/ elever.
 - Ressurser til læremidler og digitale verktøy/ apper på iPad.
 - Manglende oppdragelse er en stor utfordring. Foreldre må støttes tidligere i foreldrerollen for å være trygge, forutsigbare voksne som setter grenser og forventninger til barna sine. Må satses på helse.
 - Tidlig innsats: Ha tidligere fokus på å fange opp elever som er faglige svake/ har faglige utfordringer/ lese- og skrivevansker/ adferdsproblemer, og følge dem opp
 - Psykisk helse: Mange ungdommer sliter med angst, selvfølelse, press. Fokus på psykisk helse, støtte og bevisstgjøring til foreldre om hvordan de kan gjøre ungene sine robuste, både i forhold til nettvett, mobilbruk, gaming, leggetider, ta ansvar generelt, og håndtere problemer som dukker opp.
-
- Opplever at hovedutfordringen er at et økende antall elever har problemer (av forskjellige årsaker) med å innrette seg i ordinær skole, og at vi brannslukker i stedet for å ha enhetlige og gode løsninger. Ressursbruken og slitasjen på personalet er høy.
-
- En av hovedutfordringene er at det er mye fravær blant personalet, dette sliter på de som er igjen.

- En annen utfordring blant elevene er mye atferd, noe av denne atferden har vi lite kompetanse om. For å imøtekomme disse utfordringene bør vi kurses i ulike atferdsproblemer, samt ulike yrker inn i skolen. Helsesøster bør også ha tettere oppfølging på elever med ulike problemer. Dette bør skje fra barnehagen av.
- Fravær i skolen kan ofte være knyttet opp mot en tøff arbeidshverdag. For å lette arbeidshverdagen bør det være mer ressurser i skolen.

- Atferd
- Tiltak allerede i barnehagealder.
- Tiltaksplan
- Stabilitet
- Forutsigbarhet
- Samarbeid
- Kompetente folk

- For stort sprang mellom barnehage og skole.
- Lite bemanning
- For store elevgrupper – 3 deling av klasser.
- Adferd – foreldreveiledning, skape en meningsfylt skolehverdag for alle. Alternativ undervisning.
- Elever som trekker seg ut fra undervisningen, og oppholder seg i gangen, og forstyrrer andre klasser.

Hva må vi gjøre i fellesskap for å fremme gode oppvekstvilkår for barn og familier?

- Skape ett godt og trygt læringsmiljø
 - Bruk av nærmiljø og naturen
 - God kommunikasjon mellom skole og hjem
 - Trygt arbeidsmiljø
 - Fortsette med tett skole-hjem arbeid
 - Lavterskel for å ta kontakt
 - Mindre undervisning, slik at vi kan ta oss av utfordringen, det gir oss mer tid
 - Mindre elevgrupper
 - Systematisk arbeid med adferd, PALS, klasseledelse for alle voksne på trinnet
 - Gode rutiner og rammer for foreldresamarbeid
 - Økt tid til kontaktlærerfunksjonen og mere tid til samarbeid mellom kontaktlæreren, spespedteamet vil føre til økte ressurser for foreldresamarbeid.
 - Bedre kommunikasjon mellom hovedtrinn. Kontaktlærere til søsken bør ha et bedre samarbeid, spesielt hvis det er elever med ulike utfordringer eller ulike bekymringer.
 - Trygge rammer på skolen. Prate sammen.
 - Større voksentetthet
 - Tenke: Våre barn, ikke mine og dine
 - Vi må melde avvik, så behovene dokumenteres
 - Godt foreldresamarbeid
 - Det vi må gjøre i fellesskap for å fremme gode oppvekstvilkår for barn og deres familier er å formidle kunnskap og informasjon. Samtidig som samarbeid og relasjonsbygging ligger veldig sentralt (lærer-lærer, lærer-elev, skole-hjem). Vi mener at et godt samarbeid og gode relasjoner til kollegaer er med på å påvirke elevenes læringsmiljø og trivsel. Vi kan jobbe med dette på følgende måte for team: felles lunsj, sosialt samvær utenfor arbeidstid.
 - Hver enkelt voksenperson har ansvar for å bygge en god relasjon til elevene. Det er viktig at vi har fokus hver uke på klassemiljø og elevmedvirkning (for eksempel klassens time).
 - Vi må arbeide godt med den generelle delen (overordnet del) i læreplanen, ikke bare kunnskapsmål. Siden vi skal forberede elevene på det som møter elevene etter endt skolegang.
 - Ta i bruk verktøy som BTI BYN – mer opplæring til ansatte og avsatte ressurser
 - Utvide skolebygget
-
- Kvalifisert svømmelærer-lik svømmeopplæring
 - Mer skole-hjem samarbeid
 - Høyere voksentetthet
 - Lik fagkompetanse på alle skolene (Sosiallærer, helsesøster, personell med kompetanse ut over lærerutdanning).
-
- Legge til rette for at elevene kan gå og sykle til skolen.

- Gode fritidstilbud for alle.
 - Godt samarbeid hjem-skole, lik praksis i kommunen.
 - Gatelys
 - Området og bygninger må innbringe til fellesskapsfølelse.
-
- Sats på helsesykepleiere på helsestasjonen (og inn i barnehagen?)
 - Familieveiledning (prosjektet er i gang)
-
- Flere «obligatoriske» tilbud (gratis allidrett, svømming, lekegrupper, lesegrupper på biblioteket, etc.)
 - Flere gratistilbud. Fritidskortet.
 - Gi folk mulighet til å bli med på noe. La ungene få flere positive mestrings- og trivselsarenaer
-
- Det må satses på støtte til heimen, foreldreveiledningskurs, tidlig inn-koordinator. Ta inn konsultasjoner mellom 2 og 4 år til foresatte. Hva skal foreldremøter og foreldresamtaler inneholde? Informasjon til foresatte på hva som forventes, foreldreveiledning. Familieteam. Styrke barnevern i forhold til bekymringsmeldinger som sendes.
-
- Framsnakke barnevernet i alle sammenhenger, vi har for mange foreldre som sier nei til å få hjelp. Ta i bruk BTI og stafettlogger. Voksnetthet i «koronabarnehagene» gav en egen ro til ansatte og unger. Faste grupper med faste voksne.
-
- Øke kompetanse om hva som hjelper og lage systematiske planer for hvordan vi arbeider med satsinger. Det må være lov og lykkes og de som lykkes må fortelle om hva de gjør.
 - Kompetanseheving hos ansatte og lav terskel for at foresatte eller mennesker med utfordringer kan ta kontakt. Vi må også ha ressurser for å hjelpe.
 - Kompetanseheving hos foreldregruppen, med systematisk foreldreveiledning på ulike arenaer. Det kan være hos førstegangsfødende, foresatte til skolestartere, foreldre som opplever utfordringer med grensesetting.
 - Prioritere stillinger som ivaretar funksjoner som koordinering av bedriftsidrett, familieveiledning, kompetanseheving. Vi bør benytte de møtearenaene vi allerede har og styrke disse, som bibliotek, idrettshaller, samfunnshus og kulturhus. I tillegg har vi en mengde kommunale arealer som kan benyttes av lag og foreninger.
 - Vi bør ha fokus på grendelag og velforeninger som kan bidra til å skape «sunne lokalsamfunn». Skape stolthet omkring egen arbeidsplass – og egen kommune. Viktig å bygge positivitet og identitet som mange kan stille seg bak. En Nærøysunder er ikke bare fiskerbønder eller oppdrettere. Hvem er vi? Systematisk bruk av humor og glede!

- Tidlig inn der det er behov
 - Helsesøster bør være tilgjengelig på skolen hver dag
 - Tilrettelegging for arenaer hvor de som ikke «passer inn» i vanlig skole kan føle på mestring. F.eks mulighet for gårdsbesøk/inn på tunet/Laukvika gård 1-2 dager i uka.
 - Målet må være å ha en trygg og god skole for alle elever – skal vi få til det, må flere faggrupper inn i skolen. Rett kompetanse på rett sted.
-
- For elever med svært spesielle behov må det kobles på koordinator på et tidligere nivå enn ungdomsskole. Heimen må veiledes og informeres på et tidlig tidspunkt om rettigheter og hjelp/støtte.
 - Sette inn folk ved fravær og unngå innsparinger. Barna må få det de har krav på.
 - Vi må ha et forum på enheten der vi kan diskutere og lufte tanker. Vi på golvet ønsker å komme med innspill på hvilke tema som skal tas opp i plenum.
-
- Det må fokuseres på frivilligheten og dugnadsånden i samfunnet, og sunne aktiviteter for barn og unges oppvekstvilkår etter skoletid. Hva gjør de voksne på fritida? Heimen må kanskje få bedre oppfølging og hjelp til oppdragerrollen, som nå mer og mer blir overgitt til barnehage/skole.
 - Folkeskikk må settes på dagsorden. De voksne må gå foran som gode eksempler på deltakelse og engasjement i samfunnet.
 - BUA er et flott steg i riktig retning. Og så må vi få tilgjengelige, varierte og attraktive aktivitetstilbud i kultur og fritid som ikke koster så mye.
-
- Samarbeid mellom instansene. Kommunikasjon og åpenhet der det er behov.
 - Integrering av minoritetsspråklige/ flyktninger/ nye landsmenn, både i skole og på fritid. Både satt i system av koordinatører som følger opp og generelt det at familier tar et kollektivt ansvar for å integrere alle.
 - Kommunalt tilbud for fattige heimer med støtte til fritidsaktiviteter, utstyr.
 - Steder å møtes for barn og unge. Bli-med-parken er flott for de yngste, men det mangler et tilbud for eldre barn og unge som ikke er med på organisert aktivitet på fritiden. Støtt opp om skatepark/ sykkelpark, få til gratis og åpen fritidsklubb en dag eller to i uka.
 - Gratis leie for kommunale bygg for barn og unge, så den økonomiske terskelen for å være med på fritidsaktiviteter ikke blir for høy.
 - Åpen svømmehall på ettermiddagstid/ kveldstid, med mulighet for de som ikke er med på organisert svømmetrening å være i bassenget.

- Få kontroll på de digitale plattformene våre, slik at hjemmene har gode muligheter til å følge med og kommunisere med skolen.
 - Fokus på kontakt skole-hjem.
 - Opprette gode alternativer for elever som ikke opplever mestring i hverdagen, i stedet for oppbevaring for enhver pris.
-
- For å fremme gode oppvekstvilkår bør det være bedre tverrfaglig samarbeid. Kommunen bør tilby aktiviteter som passer for alle barn. Det som tilbys av aktiviteter for barn bør ikke være for dyrt.
 - Kollektivtilbudet bør forbedres ytterligere slik at familier kan bruke tilbud både på Rørvik, Kolvereid og Ottersøy.

Hvordan skal vi få til bedre samhandling

- Aktivitetstilbud som favner alle barn og unge
 - Øke på med skole-hjem arbeidet.
 - Ha psykisk helse i skolen på alle trinn, ved hjelp av helsesykepleier. Helse og livsmestring. Ansett folk og sett av tid til psykisk helse i timeplanen.
 - Direkte og åpen kommunikasjon mellom voksne og at det fokuseres på saklig kommunikasjon. Klargjøring ift kommunikasjonsveier, hva tar vi når og hvor kan vi ta det?
 - Stabile voksne både på skolen og hjemme.
 - God dialog foresatte-lærere
 - Se alle
 - Gi ros
 - Gode rutiner og at barna skal føle seg trygge.
 - For å få til bedre samhandling til det beste for barn og unge er samarbeid, positivt elevsyn og tid til å snakke sammen om enkeltelever (se helheten, nettverk – kartlegging).
 - Ta i bruk verktøy som BTI BYN – mer opplæring til ansatte og avsatte ressurser
 - I større grad ta i bruk verktøy som vi har benyttet i Koronatid, f.eks digitale møter med PPT, BUP ets. Dette kunne effektivisert samarbeidet
 - Styrke PPT slik at responstid minsker/kapasitet øker
 - Tidlig innsats – forsøke å legge til rette for at utfordringer som krever tiltak blir oppdaget og tatt tak i tidlig – gjerne allerede i barnehage. Og i de tilfeller der et barn har en ressurs i barnehage så må ikke tiltaket settes på vent til det er fattet nytt vedtak i skolen
 - Sikre gode overganger barnehage-skole og mellom de ulike hovedtrinn
-
- Enhetene må mer ut i skolen.
 - Bedre rutiner for samhandling.
 - Felles rutiner ved overgang barnehage-skole, skole-ungdomsskole, ungdomsskole-vgs
 - Tidlig innsats.
 - Ansvarliggjøre enhetene
 - Jobbe videre med stafettloggen - der ALLE etatene kan skrive.
 - Gode koordinatører.
 - Alle som har vært delaktige i et prosjekt må få være med på evalueringen. Man må være flink til å få frem alle sider av evalueringen.
-
- Forbud mot å si: «Ikke mitt ansvar» og «jeg/vi har ikke kapasitet». Hjelpe hverandre å finne hvem som har ansvaret/hjelpe til å ta ansvaret/lage tidsplaner sammen

- Felles digitale tjenester. PPT, skole, foresatte. Færre fysiske møter og mindre reising, mindre papir. Effektivisere bruken av tid
 - Felles møter med samarbeid og mål for oppvekst og familie, hva er tidlig inn?
 - Klare å prioritere når det trengs
 - Møteplasser hvor barn og voksne møtes samtidig
 - Spille på FAU, at ungene/elevne ser at foresatte og barnehage/skole jobber sammen
 - Bringe inn forskjellige kulturarena som spiller på lag med barnehage/skole
 - På flere nivå og felt
 - Kompetanse på kommunikasjon for å få alle til å dra lasset sammen
 - Felles mål
- Etablere faste samarbeidsarenaer.
 - Lage tydelige maler for møter, og innarbeide effektiv og målrettet møtekultur. Få kunnskap om muligheter vi har – og lage gode strukturer for å presentere de.
 - Mer åpenhet innad på etatene og på tvers av etatene. Ikke la taushetsplikten komme i veien for barnets beste.
 - Stillinga koordinator for barn og unge er svært viktig og må videreføres!
 - Problematikken i skole og hjem jfr. punktene ovenfor må løftes helt opp til politikerne, som igjen må bevilge ressurser til nye tiltak.
 - Mer åpenhet mellom ulike instanser på samarbeidsmøter vedrørende barn og unge, slik at kompetansen hver enkelt sitter på kan utveksles for å fremme barnets beste.
 - Kontakten og oppfølgingen helsesykepleier har med barn bør fortsette etter spebarnstiden og barnehagetid. Det er obligatoriske kontroller i ung alder for alle barn, men det er jo like mye foreldrekontroll, der helsesykepleier observerer kontakten mellom barn og forelder etc., som kontroll av om barnet har riktig utvikling i forhold til alder. Her bør kontakten med heimen og barn, spesielt de heimer der det er bekymring rundt barnets utvikling eller hjemmeforhold, videreføres, slik ta barn fanges opp tidligere.

- Rollene mellom etatene bør være mer tydelige enn hva de er i dag. De som jobber i skole bør få gjøre sin jobb, helsesøster osv. må få gjøre sin jobb. Det bør også være lavere terskel for å ta kontakt med andre etater når man har behov for hjelp/veiledning. Til slutt vil vi si at det er lurt at man har respekt og innsyn i hverandres sine yrker/roller.

- Tydelig ledelse
- Kommunikasjon

Andre faktorer:

- Avklare skolestrukturer en i Nærøysund kommune
- Gode uteplasser/turområder
- Jobbe aktivt for å rekruttere flere menn til skolen
- Gang- og sykkelsti fra Nærøysundbruka til Ottersøy
- Begrense industri/næringsvirksomhet rundt og ved skolene
- Bedre bussforbindelser for elever
- Avklare skolegrenser